

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

„NÁMOŘNÍCI Z BOŽKOVA“

Základní a mateřská škola Plzeň Božkov, příspěvková organizace
Vřesinská 17, 326 00 Plzeň

Platnost dokumentu:

Aktualizace dokumentu:

Číslo jednací: 270/2020

Vypracovaly: Bc. Lenka Hacaperková a Bc. Kateřina Laštůvková

Obsah

1	Identifikační údaje.....	3
2	Obecná charakteristika mateřské školy	4
3	Podmínky vzdělávání	4
3.1	Věcné podmínky.....	4
3.2	Životospráva	4
3.3	Psychosociální podmínky	5
3.4	Organizace	6
3.5	Organizační zajištění chodu MŠ	6
3.6	Řízení mateřské školy.....	7
3.7	Personální a pedagogické zajištění	7
3.8	Spoluúčast rodičů a ostatních organizací.....	8
3.9	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	9
3.10	Podmínky vzdělávání nadaných dětí	9
3.11	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	9
4	Organizace vzdělávání	10
4.1	Povinné předškolní vzdělávání	10
4.2	Individuální vzdělávání	10
5	Charakteristika vzdělávacího programu	11
6	Vzdělávací obsah.....	13
6.1	Integrované bloky	14
7	Evaluační systém.....	45

1 Identifikační údaje

Základní a mateřská škola Plzeň Božkov, Vřesinská 17, příspěvková organizace

Adresa školy: Vřesinská 17, 326 00 Plzeň

Ředitelka školy: Mgr. et Bc. Hana Stýblová

Vedoucí učitelka: Bc. Lenka Hacaperková

Zřizovatel: Plzeň, statutární město

Adresa: nám. Republiky 1, 326 32 Plzeň

IČO: 70879214

REZIDO: 600069605

IZO: 1075434427

Webová stránka školy: www.zsbozkov.cz

Kapacita MŠ: 30 dětí

Počet tříd: 2

Počet pedagogických pracovníků: 5

2 Obecná charakteristika mateřské školy

Škola s bezbariérovým vstupem stojí v obytné zóně v klidné slepé ulici. V okolí školy je možnost parkování a nedaleko je trolejbusová zastávka. Od školního roku 2020/2021 jsme dvoutřídní mateřská škola s kapacitou 30 dětí, která je umístěna v přízemí základní školy. Mezi výhody naší školy patří hlavně její rodinné prostředí a plynulý přechod na základní školu.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Mateřskou školu tvoří dvě třídy oddělené posuvnými dveřmi – učebna vybavena kobercem a pracovními stoly a herna s prostorem na hraní a cvičení, využívaná odpoledne jako ložnice. K mateřské škole přísluší sborovna a místnost na ukládání lůžkovin. Sociální zařízení má 6 dětských záchodků a 6 umyvadel. Jedna toaleta je přizpůsobena pro handicapované.

Mateřská škola má možnost využívat i další prostory školy, jako je tělocvična, školní třídy, školní hřiště a školní dvůr, který byl v rámci projektu Zelený poklad nově rekonstruován – položen travní koberec, postaveno vrbové iglú a další vybavení pro vzdělávání a hru dětí (tabule, záhon, lavičky...). Na školním hřišti je kryté pískoviště, sestava s prolézačkami a skluzavkou, hřiště na míčové hry i zatravněný prostor.

Hračky, pomůcky a náčiní jsou průběžně obnovovány a doplňovány a většina z nich je umístěna tak, aby je děti viděly, mohly si je samostatně brát i uklízet.

Mateřská škola má dostatečně velké prostory a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrůznějším skupinovým či individuálním činnostem dětí. Dětský nábytek, zdravotně hygienické zařízení a vybavení pro odpočinek dětí je přizpůsobený antropometrickým požadavkům dětí, jsou zdravotně nezávadné a odpovídají počtu dětí navštěvující mateřskou školu. Nejméně prostoru poskytuje šatna dětí, kterou ale nelze stavebně zvětšit.

3.2 Životaspráva

Svačiny jsou do třídy přinášeny paní kuchařkou, obědy jsou podávány v prostoru školní jídelny v 1.patře budovy. V jídelně jsou stoly a židle přizpůsobené předškolním dětem. Do budoucna plánujeme vydávání obědů v prostoru mateřské školy. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů. Jsou dodržovány vhodné intervaly mezi podáváním jednotlivých pokrmů. Děti do jídla nenutíme – děti si samy chodí přidávat, je na jejich rozhodnutí, kolik

snědí. Zpravidla každou svačinu obohacujeme dětem mixem zeleniny, nebo ovoce. Opět je pouze na dětech, co si vyberou na svůj talířek a v jakém množství. Naším cílem je vést děti k zdravému stylu stravování. Do jídla děti nenutíme, ale motivujeme je, aby alespoň ochutnaly. Je zajištěn dostatečný pitný režim. Ve třídách mají děti po celý den k dispozici čaj a neperlivou vodu. Děti si mohou samy nalévat pití do svých kelímků.

V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní řád, který je však flexibilní, umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Během dne jsou vyváženě střídány řízené a spontánní činnosti, rušné a klidové chvíle. Děti mají dostatek volného pohybu v interiéru mateřské školy. Dbáme na dostatečně dlouhý pobyt venku. Nenutíme děti do spánku, nespavci pouze odpočívají na lehátku, nebo u pracovního stolu, vstávají zpravidla dříve. Respektují pravidla ohleduplnosti, být potichu, nerušit spící děti. Plánujeme vytvoření klidového koutku.

3.3 Psychosociální podmínky

Náš přístup k dítěti je založen na vstřícném a partnerském vztahu, ve kterém převažuje náklonnost a důvěra. Ve škole dětem vytváříme takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně.

Nově přichozím dětem nabízíme adaptační režim, kdy si rodiče s paní učitelkou domluví podmínky a způsob. Klademe důraz na individuální potřeby dětí, dbáme na názory rodičů, kteří znají své dítě nejlépe. V adaptačním režimu je důležitá provázanost režimu mateřské školy s režimem v rodině.

Všechny děti mají v naší škole stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován. Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování a norem, které jsou ve škole stanoveny.

Péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná, kterou navozují vzájemný vztah důvěry a spolupráce.

Převažuje pozitivní hodnocení, pochvaly. Podporujeme zdravé sebevědomí dítěte, učíme je pracovat samostatně i ve skupině, důvěřovat si. V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.

Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se ve třídách vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi. Děti se podílí na vytváření těchto pravidel. Pedagogové se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany).

Cílem v této oblasti je zdokonalování se v sebehodnocení dětí, ale i sebehodnocení zaměstnanců.

3.4 Organizace

Denní řád MŠ je upraven rámcově a umožňuje pružně reagovat na individuální potřeby a možnosti dětí. Veškeré činnosti jsou organizovány tak, aby děti podněcovaly k vlastní aktivitě a k účasti při společných aktivitách. Děti do činností nenutíme. Spontánní činnosti převažují nad řízenými. Dbáme na osobní soukromí dětí. Pravidelně zařazujeme pohybové chvílky zdravotních a relaxačních cviků a pohybových her. Jednou týdně využíváme tělocvičnu.

3.5 Organizační zajištění chodu MŠ

6.30 – 8.00 scházení dětí, spontánní zájmové aktivity podle přání dětí, individuální práce s jednotlivými dětmi

8:00 – 8:30 ranní hry, pohybové aktivity

8.30 – 9.00 úklid, hygiena, svačina, příprava na řízenou činnost

9.00 – 9.30 řízená činnost, rozvoj všech oblastí dítěte vycházející ze ŠVP

9.30 – 11.50 hygiena, příprava na pobyt venku, pobyt venku – řízené i volné činnosti zaměřené na pohybové aktivity, relaxaci a seznamování s přírodou a okolím

11.50 – 12.30 hygiena, oběd

12.30 – 12.45 příprava dětí na odpočinek, vyzvedávání dětí po obědě

12.45 – 14.00 odpočinek, přečtení pohádky před spaním, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku

14.00 – 14.30 hygiena, svačina

14.30 – 16.30 odpolední zájmové činnosti, opakování tématu, volné hry na přání dětí, pobyt venku

Tento denní rytmus a řád je flexibilní, jednotlivé intervaly se mohou upravovat dle aktuálních potřeb dětí a konkrétních okolností. Děti mají dostatek času a prostoru pro spontánní hru, kterou mohou dokončit a znovu v ní pokračovat. Jsou vytvořeny podmínky, aby rodiče mohli přivádět i odvádět děti dle potřeby po dohodě s učitelkou.

3.6 Řízení mateřské školy

Ředitelka školy stanoví organizační strukturu školy a schvaluje školní vzdělávací program, plánuje, organizuje a kontroluje úkoly a opatření, která směřují k zabezpečení činnosti školy. Organizační řád a směrnice ředitele školy vymezují jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy. Seznamuje zaměstnance s právními předpisy, s předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochranou. Odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň výchovně vzdělávací práce. Zabezpečuje uvádění začínajících učitelů do praxe. Vytváří podmínky pro další vzdělávání učitelů.

Ředitelka školy provádí pravidelné kontroly provozu a dokumentace. Hospitace u pedagogů provádí ředitelka školy a vedoucí učitelka MŠ. Ředitelka školy má přehled o dění ve škole, o plnění pracovních povinností všech zaměstnanců, sleduje a má přehled o jejich vztahu k dětem, ale i k sobě navzájem. Velký důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, respektování profesní odlišnosti a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství. V některých oblastech činností je přenesená odpovědnost na vedoucí učitelku MŠ, která má tyto činnosti vymezené pracovní náplní.

Ve škole je zaveden funkční informační systém. Na spolupráci s rodiči se podílí všechny zaměstnankyně dle záměru plánovaných akcí. Mateřská škola úzce spolupracuje se zřizovatelem, pracovníky školského poradenského zařízení a školním poradenským pracovištěm. Učitelky MŠ spolupracují s učitelkami ZŠ v rámci metodického sdružení.

3.7 Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracuje 5 učitelek, z nichž 4 splňují pedagogickou i odbornou způsobilost v souladu se zákonem č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a 1 dokončí vzdělání na Pedagogické fakultě ZČU v roce 2021. Všichni pedagogové se stále sebevzdělávají. Rozvrh přímé pedagogické práce učitelek je řešen tak, aby při přímé pedagogické činnosti a v organizačně náročnějších částech dne bylo možné co největší překrytí učitelek. V případě potřeby a možností je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty apod.). Provoz školy zajišťují správní zaměstnanci.

3.8 Spoluúčast rodičů a ostatních organizací

Spolupráce s rodinou

Naším záměrem je navázat úzkou spoluprací s rodinou, a proto se snažíme, aby ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panovala oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat, aby spolupráce fungovala na základě partnerství.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ a účastnit se různých programů. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v MŠ děje. Rodiče jsou informováni o prospívání dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji učení. S rodiči projednáváme výchovné problémy dětí, konfliktní situace a agresivní projevy. Domlouváme se o společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Individuální záznamy o dětech jsou důvěrné. Pedagogové chrání soukromí rodiny, zachovávají diskretnost. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi.

Spoluprací s rodiči zahajujeme informativní schůzkou konanou před nástupem dítěte do mateřské školy. Rodičům jsou nabízené i individuální konzultace. S rodiči projednáváme úroveň školní zralosti dětí a možnost vyšetření v PPP.

Spolupráce se základní školou

Celoroční vzájemná spolupráce s žáky ZŠ, hlavně z 1. třídy. Usilujeme o nenásilný plynulý přechod dětí do základní školy. Připravujeme děti na vstup do 1. třídy. Podílíme se na společných akcích školy (jarmarky).

„Já školákem nanečisto“ – předškolní děti absolvují hodinu s učitelkou na ZŠ

„Hurá, jdeme do školy“ – návštěva 1. třídy

Spolupráce se školní družinou – společné projekty

„Děti čtou dětem“ – žáci ze ZŠ čtou dětem před spaním pohádky

Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními

Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou spočívá v pomoci řešit výukové i výchovné problémy našich dětí. Zajišťujeme orientační vyšetření dětí. Spolupracujeme s nimi při vypracovávání individuálních vzdělávacích plánů pro integrované děti, děti se speciálními vzdělávacími potřebami a děti nadané.

Další spolupráce

MŠ Letkov – společné akce: divadla, plavání, výlety

Městská policie – besedy

Lesní pedagogika

Cvičení se Sokolem

3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Respektujeme individuální potřeby a možnosti dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami. Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. První stupeň podpůrného opatření uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze na doporučení ŠPZ a škola pracuje s dítětem podle individuálního vzdělávacího plánu zpracovaného ve spolupráci se ŠPZ. Rámcové cíle a záměry jsou pro všechny děti společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami zahrnuje pedagog do svých vzdělávacích strategií přiznaná podpůrná opatření.

3.10 Podmínky vzdělávání nadaných dětí

Nadané a mimořádně nadané dítě vykazuje v porovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné, či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Zjišťování mimořádného nadání provádí ŠPZ ve spolupráci se školou. Pro nadané dítě je možné rozšířit obsah vzdělávání v příslušné oblasti na základě doporučení ŠPZ. Vzdělávání nadaného dítěte se může uskutečnit na doporučení ŠPZ podle individuálního vzdělávacího plánu. Pedagogové si prohlubují znalosti a dovednosti související se vzděláváním nadaných dětí. Podporují zvědavost dítěte, povzbuzují ke kladení otázek, podporují hledání vlastních cest a způsobů řešení, tvořivost, kombinační schopnosti a originalitu.

3.11 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání obecně lze organizovat pro děti od 2 let věku s přihlédnutím ke specifikům jejich psychického i fyzického vývoje. Vyhovující podmínky pro vzdělávání dětí 2 - 3letých jsou stanoveny v RVP PV 10.1 k 1. 9. 2017. Péče o děti od 2-3 let musí být organizačně a personálně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy: Zákony: 561/2004Sb.; 563/2004 Sb.; 258/2000Sb., vyhláškami: 14/2005 Sb., 27/2016 Sb., 410/2005 Sb. v platném znění a dále v souladu s hygienickými a požárními a bezpečnostními předpisy.

Naše mateřská škola je v současné době schopna zajistit tyto podmínky jen v omezené míře. Z tohoto důvodu je možné přijetí dítěte ke vzdělávání jen tehdy, je-li schopno omezené podmínky přijmout (samozřejmě při současném splnění kritérií pro přijímání dětí).

4 Organizace vzdělávání

Do mateřské školy jsou přijímány děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let, v souladu s platnými normami a stanovenými kritérii. Přijímání dětí do mateřské školy se provádí formou zápisu k předškolnímu vzdělávání. Termín a místo zápisu stanoví ředitelka školy po dohodě se zřizovatelem. O konání zápisu je veřejnost informována plakáty, na webových stránkách školy a města. Rozhodnutí o přijetí či nepřijetí vydává ředitelka školy podle správního řádu. Ředitelka školy rozhoduje na základě stanovených kritérií, které jsou zákonným zástupcům sděleny v době zápisu nebo jsou k dispozici na webových stránkách školy. Blíže je vše upřesněno ve Školním řádu mateřské školy, který upravuje podrobnosti k výkonu práv a povinností zákonných zástupců dětí v mateřské škole a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů s pedagogickými pracovníky.

Provoz mateřské školy je celodenní (1.třída „Námořníci“ - provoz od 6.30 hod do 16.30 hod a 2.třída „Námořníci“ – provoz od 7.30 hod do 14.30 hod). Děti jsou do tříd zařazovány především podle věku (1.třída – 3-4 roky, 2.třída – 5-7 let). Souběžné působení dvou pedagogů je zajištěno při pobytu venku, v tělocvičně a alespoň jednou týdně při řízené činnosti.

4.1 Povinné předškolní vzdělávání

Od 1.9. 2017 je předškolní docházka povinná pro všechny děti, které dovrší vždy k 31.8. pěti let věku a děti s odkladem školní docházky.

Školní docházka je povinná v pracovní dny od 1.9. – 30.6. (vyjma školní prázdniny vyhlášené MŠMT) vždy v době od 8 do 12 hodin. Omlouvání dětí stanovuje školní řád MŠ.

4.2 Individuální vzdělávání

Individuální vzdělávání (IV) je vhodné pro děti rodičů, kteří v odůvodněných případech nechtějí, nebo nemohou pro své dítě zajistit pravidelnou docházku do mateřské školy, nebo chtějí, aby dítě docházelo do předškolního zařízení, které není zapsáno v rejstříku škol a školských zařízení. Úroveň osvojování očekávaných výstupů (znalostí, dovedností...) bude zjišťována formou návštěvy dítěte (možno i přítomnost zákonného zástupce) přímo v procesu výchovně – vzdělávacích činností v kolektivu ostatních dětí ve třídě.

Zákonný zástupce je povinen oznámit mateřské škole rozhodnutí o IV a to nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku. Mateřská škola zajistí předání informací ohledně zjištění očekávaných výstupů – např. ŠVP PV, TVP PV, Desatero pro rodiče předškoláka ...

Termín ověřování úrovně dosahování očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oblastech se uskuteční v období konce listopadu až začátek prosince nebo maximálně 3 měsíce od počátku IV dítěte. Škola zákonného zástupce písemně informuje v dostatečném předstihu (14 dnů) o přesném termínu ověření a pokud je potřeba i o náhradním termínu. Ověřování probíhá formou rozhovoru s dítětem, formou her, pracovních listů ... v běžném denním režimu třídy.

Pokud se zákonný zástupce s dítětem nedostaví v řádném ani v náhradním termínu, ředitelka školy ukončí individuální vzdělávání a dítě bude plnit povinnou předškolní docházku ve formě denního docházení. Zákonný zástupce může požádat o ukončení IV nástupem k pravidelné denní docházce do MŠ, nebo nástupem k povinné školní docházce.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Při tvorbě našeho školního vzdělávacího programu jsme vycházeli z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Organizujeme vzdělávání tak, aby vedlo k rámcovým cílům a prostřednictvím dílčích cílů z pěti vzdělávacích oblastí k rozvoji klíčových kompetencí u dětí.

„Všechno, co děláme, děláme pro děti, pro jejich radost, spokojenost, štěstí a mnohostranný rozvoj. Dělalí jsme tak doposud, budeme tak činit i nadále.“

Chceme rozvíjet dítě, jeho učení i poznání.

Chceme vytvořit prostředí plné pohody, klidu, bezpečí a jistoty.

Rozvíjíme osobnost dítěte přirozenou, nenásilnou cestou a citlivým přístupem.

Respektujeme práva dítěte.

Vychováváme dítě samostatné k práci a myšlení.

Využíváme metody a způsoby práce přizpůsobené mentální a fyzické vyspělosti dítěte.

Veškeré dění, režim dne, plánování přizpůsobujeme potřebám dětí.

Hrou, která je dítěti nejpřirozenější a nejbližší, upevňujeme a rozšiřujeme základní dovednosti.

Vytváříme prostor pro citový a mravní rozvoj dítěte.

Vedeme děti k lásce k přírodě a k životu ve všech jeho podobách.

Vedeme děti k toleranci a sounáležitosti.

Upevňujeme u dítěte kladný vztah k sobě, k ostatním, k celému světu.

Hlavní zásady pro naši práci s dětmi:

Prioritou je pro nás vždy zájem dítěte.

Hlavní činností dítěte je hra nebo činnost, při které získává poznatky a dovednosti.

Respektujeme specifiku předškolního vzdělávání.

Uplatňujeme individuální přístup k dítěti.

Aktivity spontánní a řízené jsou vzájemně provázané a vyvážené – různorodost činností.

Sledujeme vývoj dítěte a jeho změny a pokroky zaznamenáváme.

Spolupracujeme s rodiči.

Vše upravujeme podle potřeb dětí a vzniklé situace. Činnosti jsou dostatečně různorodé a přiměřené zájmů a schopnosti dětí. Zařazujeme činnosti tělesně-pohybové, umělecké, výtvarné, dechová a artikulační cvičení. Součástí je také komunitní kruh, který je zařazován každý den a soustředí se na dané téma, zpětnou vazbu a povídání.

6 Vzdělávací obsah

„Námořníci z Božkova“

„Námořníci v pruhovaném tričku

nastupují ráno na rozcvičku.

Námořníci musejí mít páru,

aby mohli šplhat po stožáru.

Zvednou kotvy, napnou plachty vzhůru,

vydají se na zámořskou túru.

Možná by mě mezi sebe vzali –

Podívejte, jaké já mám svaly!“

(Jiří Žáček, Ahoj, moře)

NAŠE MOTTO: *„NA JEDNÉ LODI aneb všichni jsme kamarádi.“*

NAŠE VIZE:

Komunikativní mateřská škola zcela respektující jedinečnost dětí sdružující šťastné děti, spokojené rodiče a obětavé zaměstnance.

NAŠE HLAVNÍ CÍLE:

Umožnit každému dítěti dospět v době, kdy opouští naši mateřskou školu, do takové úrovně, která je pro něj individuálně dosažitelná.

Každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost s různými potřebami, možnostmi a schopnostmi.

Vycházíme se znalosti aktuálního rozvojového stavu dítěte a konkrétní životní a sociální situace.

Každé dítě má právo být jiné, mít jiné potřeby a možnost vzdělávat se vlastním tempem.

Oceníme pouhou snahu, víme-li, že dítě pracuje na hranici svých možností.

Náš školní vzdělávací program (ŠVP) „Námořníci z Božkova“ je rozdělen do šesti integrovaných bloků. Každý blok má svou strukturu, stručnou charakteristiku, vzdělávací cíle, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy. Výuka anglického jazyka je pravidelně zařazována 1x týdně do řízené činnosti předškolních dětí hravou formou pod vedením kvalifikované paní učitelky. Cíle, očekávané výstupy, vzdělávací nabídka a jednotlivá témata jsou detailně popsány v TVP.

Bloky vzdělávacího programu:

- Vyplouváme
- Barevné ostrovy
- V přístavu
- Výprava do ledového království
- Nový život
- Cesta domů

6.1 Integrované bloky

I. Integrovaný blok – „Vyplouváme“

Děti přicházejí ze známého prostředí rodiny do neznámého prostředí mateřské školy, proto je září obdobím adaptace. Představujeme se, vyprávíme si o sobě, vzpomínáme na prázdniny. Učíme se komunikovat s dětmi i dospělými. Říkáme si, co máme rádi, jací jsme, co nás baví nebo naopak z čeho máme strach. Povídáme si o svých domovech a rodinách. Vytváříme nové vztahy s učitelkami a s kamarády. Společně se domlouváme na pravidlech vzájemného soužití ve školce a zjišťujeme, jak se chovat, aby nám tu spolu bylo dobře. Seznamujeme se s prostředím mateřské školy (třída, šatna, koupelna, zahrada – dvoreček), ale i celou budovou školy (jídlna, vestibul). Postupem času rozeznáváme i další osoby, které do naší školy patří (paní kuchařky, paní ředitelka, učitelé, paní uklízečka). Každý z nás má ve školce své místo – vlastní značku, místo v šatně, židličku, ručník, postýlku. Učíme se stolovat společně s kamarády ve školce, uklízíme po sobě, snažíme se samostatně zvládat svou osobní hygienu a oblékání.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje
- všímá si souvislostí

Kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli

Kompetence komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky

Kompetence sociální a personální:

- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

Kompetence činnostní a občanské:

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Cíle integrovaného bloku:

- seznamování rodičů a dětí s prostředím mateřské školy
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému v dětské herní skupině, v rodině, v mateřské škole
- podporování dětských přátelství a navazování kontaktu s dospělými
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému
- rozvíjení sebeobslužných dovedností

- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobení se spolupráce a snaha o přináležení společenství ve třídě, škole
- seznamování se s pravidly bezpečného chování
- seznámení s místním prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu

Příklady činností:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- námětové hry a činnosti
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru a rovině
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- výlety do okolí
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- aktivity podporující sbližování dětí
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- hry a aktivity na téma dopravy

Očekávané výstupy (co dítě na konci zvládne):

Dítě a jeho tělo:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí...)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Dítě a ten druhý:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

Dítě a společnost:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody

Dítě a svět:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

Rizika:

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí
- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte

II. Integrovaný blok – „Barevné ostrovy“

Než vyplujeme, budeme společně poznávat Českou republiku. Seznamujeme se s přírodou, která nás obklopuje. Povídáme si o původu různých plodin, jak o ně pečujeme, kdy a jakým způsobem je sklízíme, uchováváme a zpracováváme. Sledujeme plodiny v přírodě (procházky do přírody, poklady naší zahrady apod.) Sami si zkusíme plodiny různým způsobem zpracovat (pečeme štrůdl, sušíme ovoce, vaříme čaj, děláme salát). Používáme přírodniny k hraní různých her, na tvoření, experimentování, počítání. Pozorujeme barvy, které kouzlí podzim.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě přírody, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů:

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

Kompetence komunikativní:

- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

Kompetence sociální a personální:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku

Kompetence činnostní a občanské:

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Cíle integrovaného bloku:

- získávání povědomí o živé a neživé přírodě
- osvojení si poznatků o přírodě a jejích proměnách
- osvojení si poznatků o listnatých a jehličnatých stromech, pojmenování některých lesních zvířat a ptáčků, pojmenování běžných lesních plodů
- rozvoj komunikativních schopností verbálních a neverbálních
- poznat a pojmenovat běžné druhy ovoce a zeleniny
- osvojení si základních poznatků o ČR (hymna, znak, vlajka, svatý Václav...)
- sledujeme změny v přírodě, v okolí
- zvládání sebeobsluhy a jednoduchých pracovních činností
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování)
- rozvoj kooperativních dovedností
- posilování prosociálního chování

Příklady činností:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- lokomoční pohybové činnosti
- smyslové a psychomotorické hry
- námětové hry

- vycházky do okolí
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- společné diskuse a rozhovory
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- hry podporující cvičení paměti
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětsky srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy (co dítě na konci zvládne):

Dítě a jeho tělo:

- zachovávat správné držení
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě...)

Dítě a jeho psychika:

- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech, říci „NE“
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- rozhodovat o svých činnostech
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zorganizovat hru
- učit se nazpaměť krátké texty
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci

- chápat základní číselné a matematické pojmy
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je

Dítě a ten druhý:

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- požádat druhého o pomoc

Dítě a společnost:

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- dodržovat pravidla her a jiných činností
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Dítě a svět:

- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory

Rizika:

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založených na vlastní zkušenosti
- omezování samostatnosti dítěte
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků

III. Integrovaný blok – „V přístavu“

Integrovaný blok začínáme vyprávěním o sobě a o rodině. Povídáme si o lidských vlastnostech, emocích a chování. Seznamujeme se s příběhy o svatém Martinovi a o svatém Mikuláši. Povídáme si o předvánočních zvycích, vyrábíme dárky, společně zpíváme koledy. Snažíme se společně s dětmi pochopit skutečný význam Vánoc. Vyprávíme si příběh o příchodu Marie s Josefem do Betléma. Povídáme si o vánočních zvycích a tradicích v minulosti a o odlišnostech vánočních tradic v různých zemích. Před odchodem na vánoční prázdniny si svěřujeme svá očekávání a přání. Po Vánocích si vyprávíme o zážitcích ze Štědrého večera, zimních radovánek na horách a oslav příchodu nového roku. Integrovaný blok zakončujeme oslavou svátku Tří králů.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí a kultury
- poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- při zadané práci dokončí, co započalo
- dovede postupovat podle instrukcí a pokynů a je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů:

- přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Kompetence komunikativní:

- rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální:

- umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit je
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Kompetence činnostní a občanské:

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

Cíle integrovaného bloku:

- seznámení se s lidovými tradicemi a koledami
- vyjadřování se prostřednictvím hudebně pohybových činností
- využití sváteční atmosféry k rozvíjení úcty k nejbližším lidem kolem nás a vnímání lidských vlastností (city)
- rozvoj interaktivní a komunikativní dovednosti (kultivovaný projev)
- získání povědomí o jednotlivých profesích a jejich významu pro společnost
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností, manipulační činnosti a jednoduchých úkonů s pomůckami a materiálem
- rozvoj komunikativních schopností, verbálních i neverbálních
- rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry)
- poznávání vlastního těla
- rozvoj paměti, pozornosti a představivosti
- zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky
- rozvoj předmatematických a předčtenářských dovedností
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem,
- vytváření povědomí o sounáležitosti s lidmi-naše rodina (zaměření se na city)

Příklady činností:

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- námětové hry a činnosti
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, profesní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- hudební a hudebně pohybové hry
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině)
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

- činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

Očekávané výstupy (co dítě na konci zvládne):

Dítě a jeho tělo:

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

Dítě a jeho psychika:

- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- učit se z paměti krátké texty
- utvořit jednoduchý rým
- poznat napsané své jméno
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy) a porozumět jejich významu
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory)

předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední

- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby...)

Dítě a ten druhý:

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Dítě a společnost:

- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých

Dítě a svět:

- všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

Rizika:

- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření
- jednání, které dítě vnímá jako křivdu, manipulaci
- nedostatek porozumění a úspěchu
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů
- nedostatek možnosti projevit vlastní city
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí

IV. Integrovaný blok – „Výprava do ledového království“

Na začátku tohoto integrovaného bloku se seznamujeme se zdravým životním stylem (zdravé, nezdravé potraviny). Podíváme se do světa pohádek a fantazie. Dále se věnujeme pohybu a sportům. Budeme fandit nejenom sportovcům, ale i kladným hrdinům z knížek. Integrovaný blok ukončujeme tématem Masopust.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů:

- využívá dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní:

- domlouvá gesty i slovy
- ovládá dovednosti předcházející čtení
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Kompetence sociální a personální:

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Kompetence činnosti a občanské:

- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- má smysl pro povinnost ve hře

Cíle integrovaného bloku:

- rozvoj řečových schopností a dovedností (výslovnost, vytváření pojmů, mluvní projev, vyjadřování, přednes)
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si základních poznatků o zdravém životním stylu
- zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, osvojení si poznatků o sportu
- osvojování si poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní

Příklady činností:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- zdravotně zaměřené činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- prohlížení a „čtení“ knížek
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- námětové hry, spontánní hra
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a užívání gest
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- aktivity přibližující dítěti mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání dalších médií

Očekávané výstupy (co dítě na konci zvládne):

Dítě a jeho tělo:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- uplatňování vlastní fantazie a představivosti
- seznamování se základní charakteristikou kladných a záporných lidských vlastností
- upevňovat sociální vztahy
- posilování samostatného projevu (řeč, dramatizace, pohyb)

Dítě a jeho psychika:

- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- chápat slovní vtip a humor
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Dítě a ten druhý:

- spolupracovat s ostatními
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost:

- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říct, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

Dítě a svět:

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit

Rizika:

- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- chválení bez opodstatnění
- omezený přístup ke knížkám
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí

V. Integrovaný blok – „Nový život“

Loučíme se se zimou a vítáme jaro. Na jaře chodíme na procházky a pozorujeme změny v přírodě. Přicházející jaro poznáváme podle ptačího zpěvu. Přípravy na Velikonoce jsou očekáváním nového života, zvířátkům se rodí mláďata. Učíme se pojmenovat zvířata a rostliny. Pozorujeme aprílové počasí. Provádíme různé experimenty a pokusy. Chystáme se k zápisu do školy.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Kompetence komunikativní:

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

Kompetence sociální a personální:

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

Kompetence činnostní a občanské:

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nešikovnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má smysl pro povinnost k práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

Cíle integrovaného bloku:

- osvojení si základních poznatků o okolním prostředí
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem
- získání poznatků o významu životního prostředí.
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopností vážit si života ve všech formách
- zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky, vizuomotoriky
- osvojení si poznatků o životě, přírodě a jejich proměnách přemýšlet o nich a vyjádřit svůj názor (počasí, změny v přírodě)
- seznámení se s neoddelitelnou a jedinečnou provázaností mezi rostlinnou a živočišnou říší
- rozvoj znalostí o ochraně životního prostředí (péče o okolí a životní prostředí, ochrana přírody, třídění odpadů)
- rozvoj paměti, myšlení a pozornosti
- vyjadřování se pomocí různých výtvarných technik
- rozvoj předmatematických a předčtenářských dovedností
- příprava dětí na zápis do ZŠ

Příklady činností:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- lokomoční pohybové činnosti, nelokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- smyslové hry, nejružnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- ekologicky motivované herní aktivity
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy (co dítě na konci zvládne):

Dítě a jeho tělo:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)

Dítě a jeho psychika:

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Dítě a ten druhý:

- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

Dítě a společnost:

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

Dítě a svět:

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Rizika:

- omezování spontánních aktivit dětí
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

- nevlídnost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu

VI. Integrovaný blok – „Cesta domů“

Čeká nás poznávání nových zemí, kultur, zvyků a odlišností. Seznámíme se s exotickými kraji i s blízkým okolím. Osvojíme si pravidla bezpečného chování a základy dopravní výchovy. Oslavíme Den matek, Den dětí a rozloučíme se s budoucími školáky. Společně zhodnotíme celý rok, co jsme se naučili, co se nám povedlo/nepovedlo, jaké jsme získali znalosti a dovednosti. A pojedeme na výlet...

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů:

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů
- pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

Kompetence komunikativní:

- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální:

- chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

- dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídít, domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku;
- je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Kompetence činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

Cíle integrovaného bloku:

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem, vytváření povědomí o sounáležitosti s lidmi – moje maminka, naše rodina, zaměření se na city – co mi činí radost, co se mamince líbí a co se jí nelíbí, strach, radost, pláč, smutek, máme se rádi a děláme navzájem radost
- získání povědomí o jiných kulturách, pocit sounáležitosti se všemi lidmi (mezinárodní den dětí)
- rozvoj předmatematických a předčtenářských dovedností
- získání povědomí o jiných kulturách, zemích a národnostech
- rozvoj schopností tolerovat ostatní a přijmout názor druhého
- seznamování s běžnými rizikovými situacemi a jejich řešení, dopravní výchova
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)
- rozvoj jemné a hrubé motoriky
- rozvoj pozitivního vztahu k individuálním činnostem a učení

Příklady činností:

- turistika, výlety
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi)
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv

- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat

Očekávané výstupy (co dítě na konci zvládne):

Dítě a jeho tělo:

- chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

Dítě a jeho psychika:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- sledovat očima zleva doprava
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říct „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

Dítě a ten druhý:

- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost:

- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost

či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Dítě a svět:

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

Rizika:

- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená

7 Evaluační systém

Smyslem a cílem evaluace je průběžně vyhodnocovat proces vzdělávání, jeho výsledky a vzhledem k dětem, jejich individuálním potřebám a možnostem, hledat silné a slabé stránky, do další práce zařazovat nové metody, způsoby, prostředky, které povedou ke zkvalitňování další práce, image školy. Evaluace probíhá na úrovni školy i tříd. Probíhá denně (zaměření na dítě), týdně (zaměření na plnění týdenního plánu – děti, učitelé, měsíčně (zaměření na plnění integrovaného bloku – učitelé) i ročně (zaměření na plnění ŠVP – učitelé, PR).

Evaluace vnější:

- šetření kontrolních orgánů a ČŠI
- kontroly zřizovatele
- vyhodnocování spolupráce s rodiči
- vyhodnocování rodiči

Evaluace vnitřní:

- vyhodnocování podmínek vzdělávacího procesu
- vyhodnocování každodenních činností – rozhovor v ranním kruhu
- vyhodnocování dětmi – po ukončení činnosti
- shromažďování výsledků práce a fotodokumentace dítěte, portfolio dítěte
- kontrolní činnost ředitelky a vedoucí učitelky MŠ
- vyhodnocování ŠVP PV a souladu s RVP PV
- vyhodnocování TVP PV – IB
- vyhodnocování práce zaměstnanců školy
- vyhodnocování spolupráce s rodiči
- klima školy a jeho vyhodnocováním (SWOT analýza, dotazníky)
- vyhodnocování spolupráce se ZŠ

Pravidla:

- hodnotíme ve vztahu k dítěti kvalitu individuálního rozvoje a učení

- hodnotíme ve vztahu k pedagogům, hodnocení kvality jejich práce

- hodnotíme ve vztahu k sobě sebehodnocení kvality pedagogické práce (pedagogové), řídicí práce (ředitelka školy)

- hodnotíme průběžně, neustále, vyhodnocujeme dle potřeby
- evaluujeme sledujeme, zaznamenáváme a vyhodnocujeme veškerou činnost školy, všechny záměry, cíle ŠVP i TVP, dílčí programy, projekty (tzn. nadstandardní činnosti, akce apod.) včetně postupů, forem a metod, kterými škola plánované cíle naplňuje
- evaluujeme průběžně, vždy když chceme zjistit, jak se cíle daří naplňovat (většinou denně, týdně, na konci integrovaného bloku a na závěr školního roku)
- kritéria pro hodnocení si v rámci třídy pedagogové odvozují z RVP sami, v rámci školy je odvozuje ředitelka školy také z RVP

Hodnocení a evaluace pedagogy:

Při hodnocení vzdělávacích výsledků dětí se nejedná se o hodnocení dítěte a jeho výsledků ve vztahu k dané normě, ani o porovnávání jednotlivých dětí mezi sebou, ale o sledování osobního vzdělávacího pokroku každého dítěte zvláště, aby mohlo docházet k rovnoměrnému, přirozenému a přiměřenému rozvoji a učení dítěte. Důležitým smyslem evaluace dítěte je i případné zachycení problémů či nedostatku a vyvození závěru pro další rozvoj a pomoc dítěti v jeho řešení. Pedagog nehodnotí, jestli všechny děti všechno zvládly, ale hodnotí především svoji práci, zvolené metody, formy, prostředky s ohledem na reakci dětí, na to, jestli děti zvolenými činnostmi zaujal, jestli pro ně byla činnost přínosem apod. Následně na to evaluuje celý vzdělávací proces své třídy (porovnává TVP s ŠVP) vzhledem ke stanoveným cílům daným ŠVP. Velmi důležité je také individuální hodnocení dětí. Průběžně (vždy dle potřeby dítěte) se zaznamenává každý osobní pokrok dítěte vzhledem k výchozímu stavu. Záznam může mít různou podobu i různý rozsah.

Všechny písemné záznamy, zprávy či jiné doklady o dítěti jsou přísně důvěrné a slouží pouze pro interní potřebu pedagogů.

Metody hodnocení a evaluace:

- a) na úrovni školy
 - hospitace, pozorování, neformální návštěvy ve třídách
 - rozhovory, společné diskuse
 - rozborů záznamů z provozních a pedagogických porad, výročních zpráv, kontrol ČŠI
 - kontroly různého charakteru
 - dotazníky

b) na úrovni tříd

- analýzu dokumentů, autoevaluace třídních plánů
- sebehodnocení pedagogů
- pozorování, opakované pozorování
- rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči, konzultace s ostatními odborníky
- diskuse
- rozbor herních aktivit dítěte
- rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her a testů)
- rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace)
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- analýza portfolia dítěte

Prostředky evaluace:

- průběžné vyhodnocování zpracování TVP a jeho funkčnosti, porovnávání s požadavky ŠVP, optimalizace (písemné záznamy o diskusích k TVP, kontrolách ředitelkou a úpravách, jednání v praxi i na poradách – průběžně)

- průběžné sledování a hodnocení respektování podmínek (materiálních, hygienických, personálních, podmínek vhodné psychohygieny, organizace a provozu školy a podmínek k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí) - zápisy do knihy oprav, do zprávy BOZP, do hospitačních zápisů

- sledování a hodnocení kvality práce pedagogických zaměstnanců školy = kontrolní a hospitační činnost

- individuální pedagogická a speciálně pedagogická diagnostika

- průběžná kontrola realizace hodnocení dětí a vedení diagnostických záznamů pedagogem, řešení problematiky na pedagogických poradách

- závěrečné zhodnocení vzdělávacího procesu v MŠ – porovnání průběhu a výsledků vzdělávání se vzdělávacími cíli ŠVP a s cíli RVP

- sledování a hodnocení spolupráce školy s ostatními institucemi a odborníky

- kontroly dodržování vnitřních norem školy, pracovního a organizačního řádu školy a plnění pracovní náplně

- kontroly vedení třídní a jiné svěřené dokumentace

Kritéria pro hodnocení pedagogů a jejich vzdělávací činnosti:

- veškerá pedagogická činnost odpovídá poslání (filosofii) školy
- dostatečné naplňování cílů daných ročním plánem
- dostatečné naplňování průběžných a konkrétních vzdělávacích cílů daných ŠVP
- je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, respektuje potřeby dětí a aktuální situaci
- děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku
- děti mají dostatek pohybu na zahradě i v MŠ
- pedagogové respektují individuální potřebu aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí, nenutí děti ke spánku na lůžku
- volnost a svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývající z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád
- pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu, jsou dětem vhodným vzorem
- děti se cítí v MŠ bezpečně, jistě, spokojeně
- nově příchozí děti mají možnost postupné adaptace
- pedagogové respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování
- děti nejsou úměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem
- všechny děti mají v MŠ stejné postavení, žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno
- nikdo není zesměšňován, podceňován
- pedagogický styl pedagogů je podporující, sympatizující, počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte
- s dětmi není zbytečně manipulováno, zbytečně se neorganizují
- pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatnosti, dostatečně chválí a pozitivně hodnotí

- ve vztazích mezi sebou a dětmi pěstuje pedagog vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, solidaritu, vzájemnou pomoc a podporu, chová se důvěryhodně a spolehlivě
- dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů, třída je vedena ke vzájemnému přátelství
- pedagog se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem prevence šikany a vandalismu
- prostorové uspořádání třídy vyhovuje nejrozličnějším skupinovým a individuálním činnostem dětí
- hračky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samy brát a uklízet
- pedagogové pečují o to, aby děti měly dostatek tekutin v průběhu celého dne, snaží se o maximální pitný režim všech dětí
- pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání
- děti nacházejí potřebný klid, bezpečí i soukromí
- poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený
- děti mají dostatek prostoru i času pro spontánní hru
- veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby byly děti podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem
- pedagogové vytváří podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti
- pedagogové dostatečně dbají na soukromí dětí (pokud to děti potřebují, mají možnost se uchýlit na klidné místo a neúčastnit se společných činností)
- evaluační činnost pedagogů je smysluplná, užitečná a z jejich výsledků vyvozuje závěry pro svoji další práci
- pedagog dbá na svůj další pedagogický růst, soustavně se vzdělává
- pedagog pracuje na svém profesním rozvoji, který pravidelně vyhodnocuje
- pedagog jedná a chová se vždy profesionálně – v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí
- pedagog zve ke spolupráci rodiče dětí
- ve vztazích s rodiči se pedagog snaží o oboustrannou důvěru a otevřenost, je vstřícný, ochotný spolupracovat

- pedagog chrání soukromí rodiny a zachovává patřičnou mlčenlivost, jedná s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně s vědomím, že pracuje s důvěrnými informacemi, nezasahuje do života a soukromí rodiny, vyvaruje se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad
- pedagog pravidelně informuje rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích

Časový plán evaluace:

- hodnocení konkrétních činností, výsledků hry jedince či skupiny provádí učitelka společně s dětmi průběžně
- podmínky a kvalita výsledků práce v rámci třídy hodnotí učitelky průběžně
- hodnocení učitelek provádí vedoucí učitelka nebo ředitelka školy na základě hospitací a dalších kontrol průběžně
- sebehodnocení provádí učitelka rozbořem své práce průběžně a na konci školního roku při pohovoru s ředitelkou školy
- evaluace integrovaného bloku, jeho průběhu a výsledků provádí učitelky po ukončení každého integrovaného bloku
- kontrolu třídní dokumentace provádí vedoucí učitelka MŠ nebo ředitelka školy namátkově
- kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu a individuální pokroky dětí provádí vedoucí učitelka MŠ a učitelky na pedagogických radách v listopadu, lednu, dubnu a červnu v rámci MŠ a vedoucí učitelka MŠ seznamuje pedagogickou radu školy. Pedagogické rady školy se učitelky MŠ účastní vždy na začátku a na konci školního roku
- věcné a psychosociální podmínky hodnotí ředitelka a učitelky průběžně
- spoluúčast rodičů, ohlasy na práci školy zjišťují ředitelka a učitelky dotazníkem, rozhovory s rodiči průběžně
- vyhodnocení vzdělávacího obsahu ŠVP a TVP provádí učitelky, ředitelka na závěr roku